

POJĘCIA

I.

GENEALOGIA

(z Greki: γενεά, *genos* = 'ród' oraz λόγος, *logos* = 'słowo', 'wiedza')

jedna z nauk pomocniczych historii zajmująca się badaniem więzi rodzinnych między ludźmi na podstawie zachodzącego między nimi pokrewieństwa i powinowactwa;

przedmiotem zainteresowania genealogii są w szczególności wybrane rody i rodziny, ich pochodzenie, historia oraz wzajemne relacje rodzinne i losy poszczególnych członków rodziny

RÓD

wszystkie osoby złączone ze sobą wspólnotą krwi, mające jednego i tego samego przodka

RODZINA

para małżonków (rodzice + ich dzieci); podstawowa komórka rodu

KREWNI

wszyscy członkowie rodziny połączeni ze sobą więzami krwi (to ty, twoi rodzice, twoje rodzeństwo i twoi dziadkowie, a także rodzeństwo twoich rodziców)

KREWNI W LINII PROSTEJ

krewni wywodzący się wzajemnie jeden od drugiego

KREWNI W LINII BOCZNEJ

krewni, którzy nie pochodzą bezpośrednio jeden od drugiego (ty i twój brat cioteczny; ty i twoja ciocia lub wujek)

BABCIA — mama twojego ojca lub matki

DZIADEK — ojciec twojego ojca lub matki

WNUCZKA, WNUCZEK — córka, syn twojego dziecka

CIOTKA — siostra twojego ojca lub matki

WUJEK — brat twojego ojca lub matki, ewentualnie mąż ciotki

STRYJEK — brat twojego ojca

STRYJENKA — żona brata twojego ojca

BRAT CIOTECZNY, SIOSTRA CIOTECZNA — syn, córka twojej ciotki

BRAT STRYJECZNY, SIOSTRA STRYJECZNA — syn, córka twojego stryja

BRATANEK, BRATANICA — syn, córka twojego brata

SIOSTRZENIEC, SIOSTRZENICA — syn, córka twojej siostry

STOPNIE POKREWIEŃSTWA

- pomiędzy wszystkimi członkami rodziny istnieją odpowiednie stopnie pokrewieństwa
- są to liczbowe oznaczenia odległości genealogicznej między dwiema spokrewnionymi osobami
- można je łatwo policzyć, uwzględniając krewnych w linii prostej i krewnych w linii bocznej
- w linii prostej stopień pokrewieństwa równy jest liczbie pokoleń minus jeden, np.

dziadek – pokolenie I

â

ojciec – pokolenie II

â

syn – pokolenie III (3-1=2)

DZIADEK I JEGO WNUK SĄ KREWNymi DRUGIEGO STOPNIA

Liczba naszych przodków wzrasta proporcjonalnie w każdym pokoleniu, mamy zatem:

- dwoje rodziców
- czworo dziadków
- ośmioro pradziadków
- szesnaścioro pra- pradziadków

II.

POWINOWACI

to członkowie rodziny, którzy należą do niej dzięki zawarciu związku małżeńskiego;
relacja jednego z małżonków do krewnych drugiego (ty i matka twojej żony; ty i siostra twego męża itd.)

TEŚĆ — ojciec twojego małżonka (-ki)

TEŚCIOWA — matka twojego małżonka (-ki)

PASIERB, PASIERBICA — syn, córka twojego małżonka (-ki)
z poprzedniego małżeństwa

MACOCHA — druga (kolejna) żona twojego ojca

OJCZYM — drugi (kolejny) mąż twojej matki

BRAT PRZYRODNI, SIOSTRA PRZYRODNI — syn, córka twojego
ojczyrna lub macochy

SZWAGIER, SZWAGIERKA — rodzeństwo żony lub męża

BRATOWA — żona brata

III.

W DAWNEJ POLSCE

POCIOT — mąż ciotki (dzisiaj wujek)

NIEWIASTKA — siostra męża (dziś szwagierka)

SYNOWICA — córka brata w stosunku do innych braci
(dzisiaj bratanica)

ŚWIEKRA — teściowa

WNUKIEW, WNEKA — wnuczki

BLIZNEK — brat bliźniak

DZIEWIERZ — brat męża (dzisiaj szwagier)

IV.

KOICJA

relacje pomiędzy dwiema osobami, które zawarły związek małżeński i wydały na świat wspólne dzieci

FILIACJA

stosunki pomiędzy rodzicami i ich dziećmi, dziadkami i wnukami, oparte na powiązaniach wspólnotą krwi

WSTĘPNI (ASCENDENCI)

nasi rodzice oraz ich przodkowie, wszyscy przodkowie dzięki którym jesteśmy na świecie

ZSTĘPNI (INACZEJ DESCENDENCI)

nasze dzieci, wnuki czyli nasi potomkowie

PO MIECZU — przodkowie ze strony ojca

PO KĄDZIELI — przodkowie ze strony matki

BABKA MACIERZYSTA — czyli babka ze strony matki

BABKA OJCZYSTA — babka ze strony ojca

(moja ciotka „po kądzieli”, pradziadek „po mieczu”)

PROBANT

każdy, kto chciałby prowadzić badania genealogiczne swojej rodziny; osoba, która stanowi centrum badań, dla której sporządza się wywód przodków